ПРОТОКОЛ № 3

засідання Ради безбар'єрності Закарпатської області

22 вересня 2026 року **м. Ужгород**

Заступник голови Ради:

Сухотін Д. Ю. – керівник Закарпатського обласного товариства осіб з інвалідністю ГО Всеукраїнської організації „Союз осіб з інвалідністю України.

Секретар ради:

Лопіт С. В. – головний спеціаліст управління містобудування та архітектури обласної військової адміністрації

Члени робочої групи: згідно складу робочої групи затвердженої розпорядженням від 27.03.2025 № 187 входить 30 осіб.

Присутні на засіданні Ради безбар'єрності: із 30 членів Ради безбар'єрності на засіданні були присутні 20 осіб, а також 29 представників територіальних громад.

Порядок денний засідання Ради безбар'єрності :

1. Формування бюджетів та стратегічних планів територіальних громад у сфері безбар'єрності.
2. Деякі питання реалізації політики безбар'єрності в громадах.
3. Організаційні питання функціонування територіальних рад безбар'єрності.
4. Основні поняття та інструменти впровадження стратегії безбар'єрності.
5. Проведення практичного тренінгу з актуальних питань впровадження безбар'єрності.

Слухали:

Засідання Ради безбар'єрності відкрив заступник голови обласної військової адміністрації – Гузинець Ю. І. та заступник голови Ради – Сухотін Д. Ю.

У виступі вони наголосили, що формування безбар'єрного середовища для Закарпаття – це не лише виконання вимог законодавства, а передусім прояв поваги до кожної людини та забезпечення рівних можливостей для всіх мешканців області. У

зв'язку зі збільшенням кількості людей, які потребують доступного середовища, цей напрям є стратегічним пріоритетом.

Гузинець Ю. І. окремим акцентом підкреслив необхідність комплексного руху за всіма напрямами: від фізичної, архітектурної та транспортної доступності до цифрових ресурсів і безперешкодного отримання послуг (соціальних, медичних, освітніх). Безбар'єрність має стати нормою для кожної громади області завдяки дієвому контролю, якісній координації та спільній роботі ОВА, місцевого самоврядування й громадськості. На завершення він подякував учасникам за залученість і висловив переконання в практичній результативності засідання.

Травіна О. В. (директор департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації) повідомила, що сьогодні безбар'єрність — це не просто виконання державних будівельних норм чи формальна вимога часу. В умовах повномасштабної війни, щоденної реабілітації наших поранених захисників та ветеранів, зростання кількості людей з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб це питання гідності, базової безпеки та соціальної справедливості для кожного мешканця й гостя Закарпаття.

Закарпатська область стала одним із ключових хабів реабілітації, релокації та відновлення. Це покладає на нас особливу відповідальність: наш простір, послуги та інформація мають бути максимально доступними.

Як координаторка, я рада повідомити, що в області вже визначено та узгоджується команду амбасадорів за всіма 6 напрямами безбар'єрності:

1. Фізична безбар'єрність: Руслана Проценко очолює напрям фізичної доступності. Ми обстежуємо лікарні, ЦНАПи та навчаємо громади принципам універсального дизайну, адже пандус під кутом 45 градусів — це не доступність.
2. Інформаційна безбар'єрність: Марина Сташина-Неймет працює над адаптацією комунікацій, впровадженням жестової мови та легкого читання.
3. Суспільна та громадянська безбар'єрність: Денис Сухотін відповідає за залучення громадян та рівні можливості для участі у житті громад.
4. Освітня безбар'єрність: Юліанна Дичка є офіційним представником Гуманітарної місії „Проліска" та активно діє як амбасадор безбар'єрності спільно з директоркою департаменту освіти і науки Мар'яною Марусинець забезпечують доступність освітнього середовища, впроваджуючи європейські стандарти доступності на рівні місцевих громад.
5. Економічна безбар'єрність: Тарас Триндяк директор департаменту економічного розвитку спільно з Денисом Сухотіним працюють над створенням інклюзивних робочих місць.
6. Цифрова безбар'єрність: Альона Колодій та Василь Гомонай начальником управління цифрового розвитку для забезпечення доступності державних веб-ресурсів та онлайн-послуг. Це про можливість самостійно отримати послугу чи прочитати сайт ОВА. Ми адаптуємо офіційні ресурси та впроваджуємо елементи жестової мови й легкого читання.

Проте перед нами залишаються критичні виклики:

- Транспорт: Більшість міжміських маршрутів усе ще недоступні. Закупівля лише низькопідлогового транспорту має стати жорсткою умовами для перевізників.
- Цілісні маршрути: Закликаю громади формувати не поодинокі пандуси, а безбар'єрні маршрути: від вокзалу до лікарні, ЦНАПу та соціальних служб.
- Експертиза: Жоден проект реконструкції не повинен затверджуватися без залучення ветеранів та людей з інвалідністю.

Безбар'єрність потрібна кожному: батькам із дитячими візками, літнім людям, пораненим військовим та людям після травм. Мережа амбасадорів готова надавати експертну підтримку кожній громаді.

Запрошую членів Ради та голів ТГ до тісної співпраці з нашою командою амбасадорів.

Сташина-Неймет М. В. звернула увагу на важливість комплексного підходу до інформаційної доступності та адаптації контенту для всіх категорій населення. Вона окремо наголосила на технічних деталях: налаштуванні контрастності кольорів, встановленні тактильних елементів напрямків руху, а також на необхідності замінити звукові сигнали на світлофорах на повноцінне озвучування напрямку руху.

Травіна О. В. представила керівника Закарпатського обласного відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю – В'ячеслава Васильовича Семйона.

Сухотін Д.Ю. підкреслив недопустимість поверхневого ставлення до безбар'єрного середовища на місцях. Деякі заходи робляться „для галочки", а реальні умови залишаються непристосованими для людей. Уповноважені особи на місцях мають проходити належне навчання та володіти високим кваліфікаційним рівнем. Крім того, Ради безбар'єрності на місцях необхідно формувати за участю фахівців різних галузей – охорони здоров'я, освіти, архітектури та представників поліції.

Лопіт С. В. зазначила, що уповноважений з безбар'єрності – це людина, яка має допомогти побачити підхід до подолання наявних викликів та створення нових можливостей. Допомогти побачити безбар'єрність ширше, ніж доступний вхід до будівлі чи понижений бордюр.

Вирішувати питання чи може людина на кріслі колісному самостійно дістатися до ЦНАПу, лікарні або соціальної служби? Чи отримує дитина з особливими освітніми потребами та її родина необхідні послуги? Чи зрозуміла інформація, яку публікує громада? Чи всі можуть скористатися цифровим сервісом?

Уповноважена особа з питань безбар'єрності має взаємодіяти з громадськістю, вирішувати всі важливі питання на місцевому рівні та виносити їх на розгляд Ради безбар'єрності. Перетворити обговорені ідеї на чіткі кроки (наприклад: розробити проєкт пандуса, виділити кошти з місцевого бюджету, подати заяву на грант тощо).

У області визначено 60 Уповноважених осіб з питань безбар'єрності, не надали інформацію:

1. Нересницька сільська територіальна громада
2. Сюртівська сільська територіальна громада

3. Пилипецька сільська територіальна громада
4. Хустська міська територіальна громада

Відповідно до листа Міністерства з відновлення, інфраструктури та транспорту України від 17.09.2026 року 15892/30/14-26 у межах координації роботи уповноважених із питань безбар'єрності територіальним громадам необхідно виконати такі завдання:

Провести засідання Місцевої ради безбар'єрності за участі уповноваженого з питань безбар'єрності, на якому презентувати:

- наявний стан безбар'єрності у громаді;
- піврічний план роботи уповноваженого (до кінця 2026 року).

Опублікувати на офіційних вебсайтах інформацію про уповноваженого з питань безбар'єрності.

Провести громадські обговорення за участі уповноваженого та мешканців громади, які представляють інтереси маломобільних груп населення, з метою визначення їхніх першочергових потреб.

Крім того, у межах координації роботи уповноважених громадам було надіслано лист щодо долучення до офіційної спільноти у WhatsApp (посилання наведено в тексті листа).Також просимо уповноважених з безбар'єрності до 24 вересня 2026 року провести:

аналіз діючої стратегії розвитку відповідної територіальної громади щодо врахування в ній питань безбар'єрності відповідно до форми, та не пізніше зазначеної дати (24.09.2026) надіслати його до облдержадміністрації;

провести зустрічі з амбасадорами з безбар'єрності, територіальної громади, та опублікувати відповідну новину на офіційному вебсайті, сторінках соціальних мережах.

Проценко Р. С. провів тренінг „Основи безбар'єрності", під час якого учасники детально ознайомилися з правилами коректної комунікації та взаємодії. Окрему увагу було приділено стандартам спілкування згідно з „Довідником безбар'єрності".

Зокрема, учасникам роз'яснили принципи етичної мови, концепцію «спочатку людина» (коли на першому місці стоїть особистість, а не її особливості чи стан здоров'я) та навели приклади правильного вживання термінології. Присутні практично опрацювали, як уникати стереотипів, упереджень і дискримінаційних висловлювань у повсякденній роботі та спілкуванні з мешканцями громад.

Заступник голови Ради безбар'єрності **Денис СУХОТІН**

Секретар Ради безбар'єрності **Сніжана ЛОПІТ**